

De totstandkoming van de risicoparagraaf

In de begroting is de risicoparagraaf opgenomen die gebaseerd is op het onlangs door u vastgestelde beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen. Omdat deze werkwijze voor u nieuw is hebben we hieronder uiteengezet hoe wij de aanpak van het risicomanagement richting de begroting hebben vormgegeven.

Allereerst is risicomanagement geen exacte wetenschap. Risicomanagement gaat om het vergroten van het besef dat er risico's zijn. Met het bespreken van risicomanagement in de organisatie en daarmee ook het onderkennen van risico's ontstaat de mogelijkheid om beheersmaatregelen te treffen waardoor de kans dat een risico zich voordoet of de financiële gevolgen mogelijk verkleind wordt.

Met het vaststellen van het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen in juni 2021 door de raad was het mogelijk om de risico's die in de jaarrekening opgenomen waren om te zetten naar dit nieuwe beleid en daarmee het weerstandsvermogen en de ratio vast te stellen. Het nieuwe beleidskader geldt voor zowel Wormerland als Oostzaan als OVER-gemeenten. Vanuit de inventarisatie bij OVER-gemeenten hebben wij enkele nieuwe risico's geïdentificeerd die feitelijk bij de gemeente thuishoren. Deze hebben we nu aan de risicoparagraaf toegevoegd.

Alle risico's die we voor Wormerland hebben onderkend hebben wij opgenomen in onze systematiek. Wij hebben daarmee de door ons onderkende risico's in onze risicolijst opgenomen. Deze risico's hebben wij een score gegeven ten aanzien van de impact die het risico heeft als het zich voordoet alsmede de kans dat dit risico zich voordoet. De impact komt voort uit het bedrag dat met het risico is gemoeid. Vervolgens hebben wij weergegeven welke beheersmaatregelen wij inzetten om de kans op voorkomen van het risico maar ook de financiële impact te verkleinen. Dit leidt dan vervolgens tot een nieuwe score op impact en op risico. Hieronder een stukje van onze totale risico-overzicht.

Onderwerp	Omschrijving	scores voor beheersmaatregelen				Financieel risico	Scores na beheersmaatregel						Financieel risico	Financieel risico	Weging	Weging	Weging totaal	
		Kans	Impact	Som score	Financieel risico		Kans	Impact	Som score	Incidenteel	Structureel	Incidenteel						Structureel
Algemene uitkering	Bij de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds wordt de "samen trap op/samen trap af" systematiek gehanteerd. Als de rijksuitgaven dalen, daalt de Algemene Uitkering voor de gemeente mee en vice versa. Uit ervaring blijkt dat dit zowel negatieve als positieve effecten kan hebben voor de gemeente.	6	Midden	rampelig	15	€ 1.000.000				Midden	ernstig	12	€ -	€ 400.000	0,00%	41,28%	20,82%	
																		1
Aandeelhouderschap HVC	Gemeente Wormerland is partner van de gemeentelijke regeling Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omschreven (VVI). Vanuit de VVI is de NV HVC opgericht. Hierdoor is er minder directe bestuurlijke invloed. Het is mogelijk dat Wormerland financieel wordt aangesproken indien HVC overloopt in financiële problemen komt. Wormerland staat namelijk mede garant voor de door HVC aangekregen langlopende geldleningen en eventuele verliezen.	6	Klein	rampelig	10	€ 5.456.196				zeer klein	ernstig	4	€ 272.810		28,15%	0,00%	14,20%	
																		2
Gemeentegaranties	Het huidige beleid van de gemeente is om geen garanties op geldleningen meer te verstrekken tenzij er zwaarwegende belangen zijn waarbij het verstrekken van een garantie toch gewenst is. Wormerland staat nog (gedeeltelijk) garant voor in het verleden verstrekte leningen van derden. Naast het in programma 5 beschreven risico van de garantstelling voor leningen afgesloten door de HVC, staan we garant voor leningen van het verenigingsgebouw, een zorgcentrum en de Veiligheidsregio. Hoewel we hier in het verleden nog nooit een nadeel door hebben ervaren, bestaat er een risico dat één van de partijen niet aan zijn verplichtingen kan voldoen en de gemeente op de garantstelling wordt aangesproken.	6	Klein	rampelig	10	€ 4.186.752				Klein	Hevig	6	€ 209.338	€ -	21,60%	0,00%	10,90%	

Door de scores na de beheersmaatregelen af te zetten in een tabel krijgen we een soort plot van de risico's.

Impact						
Rampzalig	5	10	15	20	25	
Ernstig	4	8	12	16	20	
Hevig	3	6	9	12	15	
Matig	2	4	6	8	10	
Klein	1	2	3	4	5	
	Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer groot	Kans
	10%	30%	50%	70%	90%	

Dit leidt voor al onze risico's tot het beeld dat u in de risicoparagraaf opgenomen ziet.

	Financieel						
Rampzalig	$x > € 500.000$						
Ernstig	$€ 250.000 < x < € 500.000$	2		1			
Hevig	$€ 100.000 < x < € 250.000$	4	4	4			
Matig	$€ 25.000 < x < € 100.000$			2	2		
Klein	$x < € 25.000$						
	geen financiële gevolgen	0	0	0	0	0	
	kans	10%	30%	50%	70%	90%	
		Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer Groot	

Per abuis is in de begroting een verkeerde tabel opgenomen. De risico's in de rode categorie betreft slechts 1 risico. (De Algemene Uitkering). In totaal onderkennen wij dan ook 19 risico's en geen 20.

Voor onze paragraaf in de financiële stukken nemen wij de top 10 op. Het bepalen van deze top tien wordt bepaald door de financiële impact na beheersmaatregelen af te zetten tegen de totale omvang van alle risico's na beheersmaatregelen.

Voor het bepalen van het weerstandsvermogen en de ratio hanteren wij de in het beleidskader vastgestelde rekensystematiek.

Beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen

Voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit worden de risico's met een financieel negatief gevolg als volgt meegerekend:

1. Risico's met een structureel financieel negatief gevolg maal factor 2 (twee jaar tijd voor beheersing);
2. Een zekerheidspercentage van 90% gekozen;
3. Uitkomst van het weerstandsvermogen vermenigvuldigd met factor 1,4.

Uiteindelijk leidt deze werkwijze tot de in de begroting opgenomen paragraaf en het ratio van het weerstandsvermogen alsmede de beoordeling daarvan.

Een voorbeeld van 1 risico uit de paragraaf uitgewerkt.

Om u meer gevoel bij de werkwijze te geven hebben we 1 risico uitgewerkt van begin tot eind. Het betreft riolering.

In de organisatie bespreken wij de mogelijke risico's die er binnen een beleidsveld worden onderkend. Het risico wordt beschreven.

Riolering. Risico: Ondanks een recent vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2025 ontstaat het risico dat het rioleringsstelsel vraagt om versnelde herstellingswerkzaamheden. In eerste instantie komen deze kosten voor rekening van de voorziening riool.

Wij scoren de kans dat het zich voor doet. Op basis van de volgende opties conform het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen. De score van de kans is 50%.

kans	10%	30%	50%	70%	90%
	Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer Groot

Vervolgens bepalen we wat de financiële gevolgen zijn als het risico zich voordoet. In het geval van dit risico is dat financiële gevolg € 200.000. Dit zetten we af conform de tabel

	Financieel
Rampzalig	$x > € 500.000$
Ernstig	$€ 250.000 < x < € 500.000$
Hevig	$€ 100.000 < x < € 250.000$
Matig	$€ 25.000 < x < € 100.000$
Klein	$x < € 25.000$

In dit geval is de financiële impact hevig. Deze kans en impact samen leidt dan tot een score van 9 conform de volgende tabel.

Impact						
Rampzalig	5	10	15	20	25	
Ernstig	4	8	12	16	20	
Hevig	3	6	9	12	15	
Matig	2	4	6	8	10	
Klein	1	2	3	4	5	
	Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer groot	Kans
	10%	30%	50%	70%	90%	

Met de betreffende vak afdeling hebben we het dan over mogelijke beheersmaatregelen. Deze maatregelen kunnen de kans doen afnemen en mogelijk ook de financiële gevolgen maar soms betekent het ook gewoon accepteren van het risico omdat het niet

beheersbaar is of de beheersmaatregelen duurder zijn dan het financiële gevolg van het risico.

In het geval van het riool zijn de beheersmaatregelen:

- Jaarlijkse inspecties van het rioleringsstelsel
- Regulier onderhoud aan het riool correct en regelmatig uitvoeren

In dit geval leidt het tot een lager financieel gevolg. Namelijk € 100.000. Dit zetten we ook weer af tegen de impact schaal en dat is dan nog steeds hevig. De kans dat het zich voordoet is ook gelijk gebleven. Als gevolg daarvan is de score ook gelijk gebleven in dit geval.

Onderwerp	Omschrijving	scores voor beheersmaatregelen				Scores na beheersmaatregel					
		Kans	Impact	Som score	Financieel risico	Beheersmaatregel	Kans	Impact	Som score	Financieel risico	Financieel risico
										Incidenteel	Structureel
Riolering	Ondanks een recent vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2025 ontstaat het risico dat het rioleringsstelsel vraagt om versnelde herstellingswerkzaamheden. In eerste instantie komen deze kosten voor rekening van de voorziening riool.	Midden	Hevig	9	€ 200.000	•Jaarlijkse inspecties van het rioleringsstelsel •Regulier onderhoud aan het riool correct en regelmatig uitvoeren	Midden	Hevig	9	€ -	€ 100.000

Als we dan het risico afzetten tegen het totale risico van de gemeente Wormerland dan scoort dit risico 10,32% op alle structurele risico's en 5,21 over het totaal van de risico's (incidenteel en structureel). Dit geeft dan op alle risico's een zevende plek in de rangschikking.

Weging	Weging	Weging totaal	
Incidenteel	Structureel		
0,00%	10,32%	5,21%	
			7